

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Денисенка Бориса Миколайовича щодо
відповідності Конституції України (конституційності) частини третьої
статті 423 Цивільного процесуального кодексу України**

К и ї в
8 липня 2026 року
№ 176-2(I)/2026

Справа № 3-150/2026(334/26)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України
у складі:

Гришук Оксани Вікторівни – головуєчого,
Барабаша Юрія Григоровича,
Совгирі Ольги Володимирівни – доповідача,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного
провадження у справі за конституційною скаргою Денисенка Бориса
Миколайовича щодо відповідності Конституції України (конституційності)
частини третьої статті 423 Цивільного процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Совгирю О.В. та дослідивши матеріали
справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Денисенко Б.М. звернувся до Конституційного Суду України
з клопотанням перевірити на відповідність частині другій статті 3, статті 8,
частинам першій, другій статті 55, пунктам 1, 3 частини другої статті 129
Конституції України (конституційність) частину третю статті 423 Цивільного
процесуального кодексу України (далі – Кодекс).

Оспорюваними положеннями Кодексу встановлено, що:

„Підставами для перегляду судових рішень у зв'язку з виключними обставинами є:

1) встановлена Конституційним Судом України неконституційність (конституційність) закону, іншого правового акта чи їх окремого положення, застосованого (не застосованого) судом при вирішенні справи, якщо рішення суду ще не виконане;

2) встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні даної справи судом;

3) встановлення вироком суду, що набрав законної сили, вини судді у вчиненні кримінального правопорушення, внаслідок якого було ухвалено судове рішення“.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Верховний Суд у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду постановою від 30 квітня 2025 року частково задовольнив касаційну скаргу Денисенка Б.М., а саме: скасував постанову Київського апеляційного суду від 30 січня 2025 року у частині визнання заповіту Денисенка М.І. нікчемним та ухвалив у цій частині нове судове рішення про відмову у задоволенні цієї позовної вимоги; в іншій частині – залишив без змін постанову суду апеляційної інстанції. Верховний Суд погодився з висновками апеляційного суду про нікчемність заповіту з огляду на те, що заповіт був складений з порушенням вимог щодо його форми й посвідчення, оскільки одна з осіб, яка була свідком під час посвідчення заповіту, є рідним дядьком спадкоємця за заповітом Денисенка Б.М., тобто його близьким родичем.

Верховний Суд у складі Об'єднаної палати Касаційного цивільного суду у постанові від 2 березня 2026 року у справі № 462/863/23 відступив від висновків, сформульованих у постанові Верховного Суду від 30 квітня 2025 року у справі

Денисенка Б.М., зазначивши, що рідний дядько чи тітка спадкоємця за заповітом не є його близькими родичами у розумінні пункту 3 частини четвертої статті 1253 Цивільного кодексу України.

У зв'язку зі зміною позиції Верховного Суду Денисенко Б.М. звернувся до Верховного Суду із заявою про перегляд за виключними обставинами судових рішень у його справі.

Велика Палата Верховного Суду ухвалою від 6 травня 2026 року відмовила Денисенку Б.М. у прийнятті його заяви, зазначивши, що відступ від правового висновку не є підставою, яка передбачена Кодексом, для перегляду справи за виключними обставинами; відступ від висновку означає зміну правової позиції, а не визнання попередніх рішень незаконними.

Денисенко Б.М. стверджує, що оспорювані положення Кодексу, які не передбачають можливості перегляду судових рішень за виключними обставинами у разі зміни правової позиції Верховного Суду, позбавляють його права на ефективний судовий захист, гарантованого статтею 55 Конституції України, порушують принципи верховенства права, рівності, змагальності сторін та рівності учасників процесу перед законом і судом.

3. Вирішуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок

застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Аналіз змісту конституційної скарги дає підстави для висновку, що Денисенко Б.М., твердячи про невідповідність частини третьої статті 423 Кодексу, висловлює незгоду із законодавчим регулюванням перегляду судових рішень за виключними обставинами, наводить власне бачення щодо підстав для такого перегляду, що не є обґрунтуванням тверджень щодо неконституційності оспорюваних положень Кодексу в розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Отже, автор клопотання не обґрунтував тверджень щодо невідповідності Конституції України частини третьої статті 423 Кодексу, чим не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“. Зазначене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Денисенка Бориса Миколайовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини третьої статті 423 Цивільного процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62

Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Другої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**